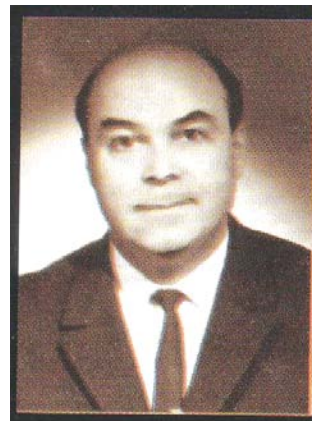

IN MEMORIAM

**NICOLAE ILIOIU - Director General al Direcției Generale de Metrologie
(1952-1957) și al Oficiului de Stat pentru Metrologie (1957-1967)**

S-a despărțit de familie și de colaboratori, în ziua de 06.08.2007, omul cu un nume de o puternică rezonanță pentru cei ce i-am fost colaboratori în instituția națională de metrologie, de fapt pentru toți cei ce l-am cunoscut și am activat mulți ani, împreună cu el, în domeniul metrologiei. Suntem profund întristați de vestea trecerii sale în neființă.

- Nicolae Ilioiu s-a născut în ziua de 03.11.1911, în Comuna Basarabi, județul Dolj (în prezent, Calafat - satul Basarabi). Părinții săi, Floarea și Constantin R. Ilioiu, agricultori, ambii născuți și crescuți în același sat, Basarabi, erau de naționalitate română și de religie creștin-ortodoxă. Și-a iubit profund părinții și familia, care l-au iubit și sprijinit, de asemenea, mult în momente grele ale vieții.

- După efectuarea școlii primare în satul natal, a urmat Școala Normală de Învățători „Ștefan Velovan” din Craiova, pe care a absolvit-o în anul 1930. Mai târziu, în anii 1939-1941, în timp ce exercita profesia de învățător la Deva, a frecventat Școala de Aplicație Pedagogică de pe lângă Școala Normală de Învățători Deva.

- Începând din anul 1954 a urmat cursurile Institutului Politehnic din București - Facultatea de Siderurgie pe care a absolvit-o în anul 1959, obținând diploma de inginer.

- Activitatea profesională propriu-zisă a început-o în anul 1948, ca director în Învățământul Profesional în Ministerul Industriei Grele. A continuat această activitate în 1950, ca Director în Institutul de Documentare Tehnică (I.D.T) și, apoi, în calitate de Președinte al Comitetului de Stat pentru Tehnică Nouă.

- Între anii 1952 și 1967 a coordonat activitatea Direcției Generale a Metrologiei, Inspectoratului General pentru Controlul Cazanelor sub presiune și a Inspectoratului pentru Controlul Instalațiilor de Ridicat (Funcția sa fiind dependentă de Consiliul de Miniștri). Nu s-a desprins de activitatea de metrologie decât atunci când s-a desprins de viață, pentru că metrologia a devenit în timp nu o permanentă preocupare de viață, ci esența vieții sale.

În perioada 1968-1970 a îndeplinit funcția de director al Grupului de Uzine Electrotehnice și Instalații de Automatizare (GUAIEA), iar începând din anul 1971 până la pensionare, în anul 1972, a îndeplinit funcția de director al Întreprinderii „Didactica” (de material didactic pentru învățământ).

- Începând din anul 1930, una din pasiunile vieții sale a constituit-o activitatea publicistică. Strâns legată de activitățile sale profesionale, această activitate a constituit una din preocupările sale fundamentale până la sfârșitul vieții. Astfel, între anii 1930 și 1937 a publicat în revista „Gazeta Școlii” din Craiova diverse articole cu privire la metode noi de predare în învățământul primar. Între anii 1939 și 1941 a publicat în revista „Plaiuri Hunedorene” teste psihologice aplicate pe elevii Școlii Normale de Învățători și ai Școlii de Aplicații din Deva; teste psiho-tehnice pentru orientarea profesională a elevilor (după metoda profesorului universitar Constantin Rădulescu Motru din București și metoda profesorului universitar Ștefănescu Goangă din Cluj).

Între anii 1954 și 1970 a publicat articole în revista „Metrologia Aplicată”, a cărei apariție, începând din 1954, i s-a datorat. Unele din articole se refereau la:

- Istoricul vechilor unități de măsură ale românilor;
- Influențele greco-romane asupra Sistemului de măsurare utilizat în antichitate pe teritoriul țării noastre;
- Prima unealtă utilizată pentru măsurarea lungimii - „Palmacul din Cultura de Cucuteni”.

În anii 1964-1966 a publicat, la Editura Tehnică, București, în colaborare cu Gheorghe Ivanovici (1904- 1983), lucrarea, în două volume, „Memorator de Metrologie”.

Preocupat intens, după pensionare, de studiul problemelor de metrologie, în esență de rolul metrologiei și al instituțiilor naționale de metrologie, de rostul și locul acestora în economia țării noastre, a continuat să facă cercetări în aceste domenii și să scrie despre metrologie și în folosul metrologiei. Astfel, în anii 1973-1974 a prezentat o comunicare științifică la Academia Română, Secția de Istoria Științei cu privire la „Originea vechilor unități de măsură vatra și ocaua” utilizate în țara noastră.

În anul 2001 a publicat la Editura Belada, Craiova, în colecția: Cercetări sociologice de teren, lucrarea „Monografia Comunei Basarabi din Județul Dolj”, în al cărei Cuvânt înainte spune că în „Tradiția sfântă a moștenirii moșiei pentru care au luptat și au murit luptând atâția voievozi viteji, a dus la păstrarea numelui moșiei și a vetrei pe care s-a înființat satul Basarabi”.

O susținută și fructuoasă activitate, rezultat de o deosebită valoare din lunga perioadă de timp, 1950-2000, a însemnat elaborarea și publicarea în anii 2003 și 2004, în Editura Academiei, în colaborare cu prof.univ.dr.ing. Fănel Iacobescu, director general al Biroului Român de Metrologie Legală, a volumelor „Istoria metrologiei în România” și, respectiv, „Metrologia - etalon al civilizațiilor”.

Ambele lucrări, devenite lucrări de referință, au reprezentat evenimente editoriale de mare însemnătate, care au umplut un gol simțit în lumea metrologiei din România și chiar din alte țări.

Ultima lucrare publicată de Nicolae Ilioiu, în revista „Metrologie”, în august 2006, a avut ca obiect prezentarea primei măsuri etalon de lungime denumită „Palmus dacic”, care era egală cu lățimea palmei, fără degetul mare, realizată pe un os de pasăre, utilizată pe teritoriul României și descoperită la Calu - Piatra Neamț, datată în Cultura Cucuteni, în al cărei studiu s-a bucurat de colaborarea Acad. Radu Voinea.

- Un capitol cu trăiri de o semnificație și intensitate aparte ale vieții lui Nicolae Ilioiu, asupra căruia s-a oprit, uneori, în expunerea sa privind trăirile din unele momente, pentru a mă ajuta să înțeleg greutatea luării unor decizii și importanța acestora, pentru evitarea unor erori de înțelegere și interpretare, l-a constituit situația sa în diferite momente ale celui de al II-lea război mondial. Prezentarea acestor momente este necesară, deși expunerea pare a fi detaliată:

Absolvent, în 1933, al Școlii Militare de Ofițeri în Rezervă (r) Infanterie, a fost concentrat câte o lună pe an pentru înprospătarea cunoștințelor necesare pe un eventual front de luptă.

A participat în cel de-al doilea război mondial în campania din Răsărit, în cadrul Regimentului I Dorobanți, fiind comandant de pluton, în compania I din batalionul de rezervă al regimentului. După trecerea Niprului, începând din 1942, din localitatea Vișnevoi, a participat în luptă la trecerea Donului, depășirea Cotului Donului. În noiembrie 1942 se găsea la comanda plutonului I pe înălțimea N-V a satului Balșoi Ceapornik (S-V de Stalingrad).

După 10 noiembrie 1942, mi-a precizat el, sovieticii au desfășurat dese atacuri, ziua și noaptea, în dispozitivul de apărare al frontului românesc. În aceste condiții grele de front, la 14 noiembrie 1942, un maior german atașat la comanda Diviziei a II-a i-a adus și înmânat la postul de comandă al Companiei „Crucea de Fier Germană”.

În ziua de 17 noiembrie 1942, comandantul regimentului I Dorobanți, colonel Bădescu, i-a transmis ordinul telefonic „rezistați în orice condiții, vom contraataca imediat cu 100 de tancuri germane”.

În ziua de 19 noiembrie 1942, bombardamentul artileriei, catiușelor și brandurilor a distrus orice legătură cu comandamentele superioare, după care tancurile sovietice au pătruns în dispozitivul românesc, capturându-l și făcând prizonieri.

- În 1943, pe când era în lagărul nr.24-Oranghi, s-a înscris voluntar în „Divizia Tudor Vladimirescu”, cu care a participat în compania de vest pentru eliberarea patriei, la mesajul regelui Mihai.

În septembrie 1944 a participat la luptele de la Ilieni, Sf. Gheorghe, Tg. Mureș, în cadrul Regimentului III Infanterie, având funcția de ajutor al șefului de stat major al regimentului „Colonel Popescu”.

La 12 octombrie 1944 a participat la luptele pentru eliberarea orașului Oradea-Mare, șef de stat major fiind colonelul Stanciu. A continuat lupta pe teritoriul Ungariei, apoi în nord-vestul fostei Cehoslovacii.

- În 1 septembrie 1945, la cererea personală, a fost eliberat din cadrul armatei române fiind lăsat la vatră, în gradul de căpitan (r).
- Pentru faptele de armă în cele două campanii a fost decorat:
 - pentru luptele din est cu Coroana României cu Spadă în grad de Cavaler și Panglică de Virtute Militară;
 - pentru luptele din vest cu Steaua României cu Spadă în grad de Cavaler și Panglică de Virtutea Militară.
 - Ulterior, a fost avansat la gradul de maior (r), în 1951, gradul de Lt.colonel (r), în 1990, la gradul de colonel (r), în 1995, la gradul de general de brigadă, în 2004.
- De asemenea, în 2004, Președintele României i-a conferit pentru meritele sale în întreaga activitate de metrologie, ordinul Național „Pentru Merit” în gradul de Cavaler.

● L-am privit, întotdeauna, pe Nicolae Ilioiu cu profund respect și aleasă considerație pentru tot ce a vrut să facă și a și realizat pentru metrologia din România, timp de peste o jumătate de veac, de când l-am cunoscut, în orice situație s-a aflat, în timp de pace. A fost unul din metrologii care, prin ceea ce au înfăptuit în anii în care au condus instituția națională de metrologie, s-au situat în rândul predecesorilor intrați în istoria metrologiei române după adoptarea Sistemului Metric de unități de măsură, în 1864, de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

M-a impresionat în mod deosebit înțelegerea pe care a manifestat-o pentru problemele de metrologie și modalitățile de rezolvare a acestora.

A adus contribuții importante la dezvoltarea activității de cercetare și, implicit, la realizarea de etaloane și adoptarea de metode de măsurare.

A dezvoltat laboratoare de cercetare, atât numeric cât și ca dotare tehnico-materială, crescându-le numărul de la 3, câte erau în 1954, până la 10, în anul 1958, și le-a încadrat cu tineri absolvenți de facultate și ai Școlii tehnice postliceale de metrologie care a fost înființată din inițiativa și cu sprijinul său.

A influențat, prin exemplul personal, elaborarea și publicarea de lucrări științifice în domeniul metrologiei pentru realizarea de etaloane și instalații de măsurare. Este remarcabil interesul său față de măsurile și sistemele de măsurare existente în timp pe teritoriul țării noastre, începând de la cele ce-au fost realizate de strămoșii noștri-dacii, dar acordând o atenție deosebită și influențelor greco-romane asupra măsurilor și măsurărilor utilizate de aceștia în efectuarea schimburilor de produse cu strămoșii noștri.

Nicolae Ilioiu a constituit timp de o jumătate de veac un exemplu remarcabil, mereu viu și în activitate, pentru tinerii metrologi, care au simțit că au alături de ei un viguros și valoros colaborator. I-a ajutat în preocupările lor de specializare și/sau perfecționare în instituții naționale de metrologie din țară și din alte țări.

Îl regretăm ca pe un părinte, sau ca pe un frate mai mare și nu vom uita puterea sa de muncă și dorința cu care vroia să îi urmărim exemplul, noi cei tineri, și să ne alăturăm strădaniilor sale în eforturile susținute de a descoperi sau realiza noi etaloane sau mijloace de măsurare și să ne aducem contribuția la dezvoltarea metrologiei naționale..

Ne vom aminti cu profundă venerație de Nicolae Ilioiu și nu vom înceta să-l păstrăm în memorie, să-i respectăm memoria, pentru ceea ce a fost și a reprezentat în metrologia din România.

Ne despărțim cu emoție de el, știind că visul a ceea ce a dorit să fie metrologia în România s-a înfăptuit în mare măsură, inclusiv prin contribuția pe care a adus-o.

Adio NICOLAE ILIOIU, părintele nostru metrolog.

Gheorghe P.ISPĂȘOIU
discipol și colaborator de mulți ani